

MLIS-105 : Information Technology (Theory)

1. Objective Questions

- १) डेटा ट्रान्समिशनसाठी कोणते तंत्रज्ञान रेडिओ फ्रिक्वेन्सीवर इलेक्ट्रॉन मॅग्नेटिक लहरी वापरतात?
- अ) लाई-फाई ब) वाय-फाय
क) ऑप्टिकल केबल ड) को- अॅक्सीबल केबल

Which technology uses electromagnetic waves at radio frequencies for data transmission?

- a) Li-Fi b) Wi-Fi
c) Optical Cables d) Co-axial cables

- २) इंटरनेटच्या संदर्भात 'एचटीटीपी' या लघुरूपाचे विस्ताररूप कोणते?

- अ) हायर टेक्स्ट ट्रान्समिशन प्रोसेस ब) हायर टेक्निकल टेक्स्चुअल प्लेटफॉर्म
क) हायपरटेक्ट ट्रान्सफर प्रोटोकॉल ड) हायपर ट्रान्समिशन ऑफ ट्रंकेटेड प्रोसिजर्स

What is the full form of 'http' in the context of Internet?

- a) Higher text transmission process b) Higher technical textual platform
c) Hypertext transfer protocol d) Hyper transmission of truncated procedures

- ३) पॅकेट स्विचिंग म्हणजे

- अ) साठविणे आणि पुढे पाठविण्याची स्विचिंग पध्दत ब) सर्किट स्विचिंग पध्दत
क) विद्युत-यांत्रिकीकरणद्वारे होणारी स्विचिंग पध्दत ड) क्रॉसबार स्विचिंग पध्दत

Packet swichning is

- a) A store and forward switching system
b) A circuit switching system
c) An electromechanical switching system
d) A crossbar switching system

- ४) एका नेटवर्क साधनाने पाठविलेला डेटा घेवून मॅक अॅड्रेसनुसार नियुक्त स्थानी पाठविणारे साधन कोणते?

- अ) हब ब) स्वीच
क) गेटवे ड) मोडेम

Which of the following devices take data sent from one network device and forward it to the destination node based on MAC address?

- a) Hub b) Switch
c) Gateway d) Modem

- ५) राउटर

- अ) हे संकेत घेवून उच्चस्तरावर पुनःप्रक्षेपण करते.

ड) ग्रंथसंग्रह 'सीडी' तसेच प्रत्यक्ष छापील स्वरूपात उपलब्ध असतो.

In a virtual library.....

- a) There is no corresponding physical collection
- b) Collection is available online as well as offline
- c) Collection is available online as well as print form
- d) Collection is available on CD as well as print form

१०) वर्चुअल लायब्ररीचा उगम येथे झाला.

- अ) नार्थ अमेरिका
- ब) नॉर्थ कोरोलिना
- क) नॉर्थ इंडिया
- ड) साउथ कोरिया

The birth of virtual library happened at

- a) North America
- b) North Carolina
- c) North India
- d) South Korea

११) डाटा मायनिंग हे तंत्र

- अ) मोठ्या प्रमाणातील डेटाबेस शोधण्याकरिता वापरले जाते.
- ब) अहवाल लेखनाकरिता वापरण्यात येते.
- क) संस्थेच्या मुलभूत माहितीचे संग्रहीत भांडार
- ड) संस्थेच्या डेटाबेसचे आराखडा, उभारणी व देखभाल करण्याची प्रक्रिया

Data mining is.....

- a) A technique for searching large scale databases.
- b) A database used for reporting.
- c) A repository of an organizations stored data
- d) The process of designing, building and maintaining an organizations database

१२) हे आभासी ग्रंथ भांडार आहे.

- अ) गुगल स्कॉलर
- ब) याहु इंडिया
- क) अॅमेझॉन. कॉम
- ड) रेडीफ

Which of the following is a virtual book store?

- a) Google scholar
- b) Yahoo India
- c) Amazon.com
- d) Rediff

१३) ब्लॉग ही संज्ञा ने निर्माण केली.

- अ) पिटर मरहोट्झ
- ब) जॉन बरगर
- क) डेव्हिड वायनर
- ड) मायकल झार्ईन

Who coined the term Blog?

- a) Peter Merhotz
- b) John Berger
- c) David Weiner
- d) Michael Zeinne

१४) संगणक हा शब्द भाषेतून आला आहे.

- अ) स्पॅनिश ब) ग्रीक क) लॅटीन ड) फ्रेंच

The term 'Computer' was derived language

- a) Spanish b) Greek c) Latin d) French

१५) एच.टी.एम.एल. चा पूर्ण विस्तार

- अ) हायपरटेक्स्ट मेल लॅंग्वेज ब) हायपरटेक्स्ट मेन लॅंग्वेज
क) हायपरटेक्स्ट मल्टीपल लॅंग्वेज ड) हायपरटेक्स्ट मार्कअप लॅंग्वेज

Full form of HTML

- a) Hypertext mail language b) Hypertext main language
c) Hypertext multiple language d) Hypertext markup language

१६) एस.एम.पी.टी. चा पूर्ण विस्तार

- अ) स्मॉल ट्रान्सफर प्रोटोकॉल ब) सिंपल मेल ट्रान्सफर प्रोटोकॉल
क) सिंपल टेली प्रोटोकॉल ड) यापैकी नाही.

SMTP is related to

- a) small transfer protocol b) simple mail transfer protocol
c) simple tele protocol d) None of the above

2. One Sentence Question

१) प्रसार माध्यामांचे प्रकार सांगा

Explain the types of transmission media.

२) ट्रान्समिशन मोडचे प्रकार सांगा.

Explain the types of transmission mode.

३) इंटरनेट सुरक्षा म्हणजे काय?

What is Internet Security?

४) विविध सर्च इंजिनची यादी करा.

Enlist various search engines.

५) राउटरचे चार उपयोग सांगा.

List out any four use of Routers.

६) राउटर्सची दोन वैशिष्ट्ये सांगा.

List out of any two features of Routers.

- ७) आय.एस.डी.एन. चा पूर्ण विस्तार काय?
What is the full form of ISDN?
- ८) एच.टी.टी.पी. चा पूर्ण विस्तार काय?
What is the full form of HTTP?
- ९) स्विचींग टेकनिकचे प्रकार सांगा.
Explain the types of switching techniques.
- १०) इंटरनेट प्रोटोकॉलची उदाहरणे सांगा.
Explain the examples of Internet protocols.
- ११) डेटाबॅक्स म्हणजे काय?
What is meant by Databanks?
- १२) डी.ओ.ए.जे. या पूर्ण विस्तार काय?
What is the full form of DOAJ?
- १३) डेटाबेस म्हणजे काय?
What is meant by Database?
- १४) डिजीटल ग्रंथालय म्हणजे काय?
What is meant by Digital Library.?
- १५) डिजीटायझेशनची साधन सांगा.
Explain the devices of Digitizationn.
- १६) ग्रंथालयीन सुरक्षिततेसाठी बायोमॅट्रिक तंत्रज्ञानाचे दोन उपयोग सांगा.
List out any two Bio metric technology for librry security.
- १७) सोशल मिडीयाचे प्रकार सांगा.
Explain the type of Social Media.
- १८) बायोमॅट्रिक टेक्नॉलॉजी प्रकार सांगा.
Explain the type of Biometric.
- १९) ओ.एस.आय. चा पूर्ण विस्तार काय?
What is the full form of OSI?
- २०) वाय—फाय चा पूर्ण विस्तार काय?
What is the full form of the Wi-fi?

3. Short Notes

- १) दळणवळण माध्यम
Transmission Media
- २) बॅन्डविथ चे प्रकार
Types of Bandwidth
- ३) माहिती दळणवळण पध्दती
Transmission Mode
- ४) बंदिस्त संप्रेषण माध्यम
Bounded Communication Media
- ५) मुक्त संप्रेषण माध्यम
Unbounded Communication Media
- ६) राउटर्स
Routers
- ७) इंटरनेट व इंटरनेट मधील फरक
Differentiate between intranet & Internet
- ८) इंटरनेट प्रोटोकॉल — टी.सी.पी./आय.पी.
Internet Protocol TCP/IP
- ९) इंटरनेट सुरक्षा
Internet Security
- १०) ओ.एस.आय. मॉडेल
OSI Model
- ११) सर्किट स्विचींग
Circuit Switching
- १२) आभासी ग्रंथालय
Virtual Library
- १३) मेटाडाटा
Metadata
- १४) मल्टीमिडीया
Multimedia

- १५) डेटाबेसचे प्रकार
Types of database
- १६) ई—नियतकालिकांचे फायदे
Advantages of E-journals
- १७) डेटा बँक
Data Bank
- १८) माहिती संच
Database
- १९) डेटा माइनिंग
Data Mining
- २०) डी.ओ.ए.जे. संकल्पना
DOAJ Concept
- २१) फोक्सोनोंमी
Folksonomy
- २२) ट्विटर आणि फेसबुक
Twitter and Facebook
- २३) सब्जेक्ट गेटवेज
Subject Gateways
- २४) आर.एफ.आय.डी. तंत्रज्ञान
RFID Technology
- २५) वेब ३.०
Web 3.0
- २६) बायोमॅट्रिक तंत्रज्ञान
Bio-metric Technology
- २७) ब्लॉग
Blog
- २८) आर.एस.एस.फिड
RSS Feed
- २९) फोरम्स
Forums

- ३०) बायोमेट्रिक डिवाइसेसचा ग्रंथालयीन सुरक्षेसाठी वापर
Biometric devices for library Security
- ३१) डेटा वेअरहाउसिंग
Data Warehousing
- ३२) वेब २.०
Web 2.0
- ३३) पोर्टल
Portals

4. Short Answer Question

- १) बँडविथ ही संज्ञा स्पष्ट करा.
Explain the term Bandwidth
- २) आय.एस.डी.एन. बद्दल सविस्तर माहिती लिहा.
Write a detail note on ISDN
- ३) विविध सर्च इंजिनची यादी देवून कोणत्याही एका सर्च इंजिनच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
Enlist various search engines and discuss features of any one search engine.
- ४) इंटरनेट कनेक्टिव्हिटीचे प्रकार स्पष्ट करा.
Explain the types of Internet Connectivity.
- ५) राउटर्सचे वैशिष्ट्ये सांगा.
State features of routers.
- ६) डी.ओ.ए.जे. सविस्तर माहिती लिहा.
Describe DOAJ in detail.
- ७) 'मेटाडेटा' सविस्तर माहिती लिहा.
Describe Metadata in detail
- ८) आभासी ग्रंथालय ही संकल्पना स्पष्ट करा.
Explain the concept of virtual library.
- ९) इन्स्टिटयुशनल रिपॉझिटरी ही संकल्पना सांगून महत्व स्पष्ट करा.
Describe the concept of Institutional Repository and its importance.
- १०) कंटेन्ट मॅनेजमेंट ही संकल्पना स्पष्ट करून त्याचे महत्व सांगा.
Explain the concept of content management and its importance.
- ११) मल्टिमिडीया ही संकल्पना स्पष्ट करा.
Explain the concept of Multimedia.

- १२) माहितीसंच ही संकल्पना स्पष्ट करून त्याचे प्रकार सांगा.
Concept of Database and its types.
- १३) बायोमॅट्रिक डिव्हाईसेसचा ग्रंथालयीन सुरक्षितेसाठी वापर स्पष्ट करा.
Explain the Biometric devices for library security.
- १४) ग्रंथालय व माहिती शास्त्रात फेसबुक व ट्विटरचे महत्व सांगा.
State the importance of facebook and Twitter in library and information centers.
- १५) ग्रंथालयासाठी आर.एफ.आय.डी. ची आवश्यकता स्पष्ट करा.
Explain the need of RFID for libraries.
- १६) आर.एफ.आय.डी. चे ग्रंथालयीन महत्व, संकल्पना स्पष्ट करा.
Explain the concept of need of RFID for libraries.
- १७) हायब्रिड लायब्ररी ही संकल्पना स्पष्ट करा.
Explain the concept of hybrid library.
- १८) ग्रंथालय व माहितीशास्त्रात वाय-फाय चे महत्व सांगा.
State the importance of Wi-fi in library and information centres.

5. Long Answer Question

- १) सिम्प्लेक्स, हाफ डुप्लेक्स व डुप्लेक्स माहिती दळणवळण पध्दती हया संकल्पना स्पष्ट करा.
Explain concept of 'Simplex'. Half duplex and Duplex mode of transmission.
- २) ट्रान्समिशन मिडीयाबद्दल माहिती लिहा.
Explain Transmission media.
- ३) ट्रान्समिशन मोडबद्दल माहिती लिहा.
Explain Transmission Mode.
- ४) बंदिस्त आणि मुक्त संप्रेषण माध्यमातील फरक स्पष्ट करा.
Differentiate between bounded and unbounded media of communication.
- ५) ओ.एस.आय. मॉडेलचे थोडक्यात वर्णन करा.
Describe in brief the OSI model.
- ६) इंटरनेट सुरक्षा म्हणजे काय ते सांगून त्याच्या आवश्यकतेची सखोल चर्चा करा.
What is Internet Security Discuss in detail its need.
- ७) इंटरनेट सुरक्षा काय आहे? लायब्ररीमध्ये इंटरनेट सुरक्षितता कशी सुनिश्चित करता येईल यावर चर्चा करा.
What is Internet Security? Discuss how Internet Security can be ensured in a library

- ८) मल्टिमिडीयाचा ग्रंथालयीन सेवांवर होणारा प्रभाव स्पष्ट करा.
Explain the impact of multimedia on library services.
- ९) डिजीटायझेशन प्रक्रियेतील विविध पायऱ्यांचे सखोल वर्णन करा.
Explain in detail various steps in digitization process.
- १०) डिजीटल लायब्ररी या संकल्पनेवर चर्चा करा.
Discuss the concept of digital library.
- ११) आय.सी.टी. च्या निरनिराळ्या घटकांचे वर्णन करा.
Describe different components of ICT.
- १२) ग्रंथालयाला लागू असलेल्या आयटीतील वर्तमान ट्रेंडवर निबंध लिहा.
Write an essay on current trends in IT applicable to libraries.
- १३) ग्रंथालय स्वयंचलीकरण म्हणजे काय? ते सांगून ग्रंथालय स्वयंचलीकरणानंतर देण्यात येणाऱ्या विविध सेवांची सखोल चर्चा करा.
What is meant by library automation? Discuss in detail various services that are rendered by library after automation.